GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisori nefrancate nu se primescŭ — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 233 — Vinerĭ, 23 Octomvre (4 Noemvre). — 1887.

Brașovŭ, 21 Octomvre v. 1887.

Primindŭ până în ḍilele din urmă din tóte părțile locuite de Românĭ adrese de condolență pentru pierderea durerósă, ce amŭ suferit-o, eu și familia nóstră, prin mórtea prea grabnicŭ întêmplată a iubitului și neuitatului nostru părinte *Iacobŭ Mureșianu*, n'am pututŭ sé-mĭ împlinescŭ mai înainte scumpa datoriă, de a da espresiune nemărginitei recunoscințe, ce-o sêmțimŭ pentru doveḍile de stimă, venerațiune și iubire, ce s'au adusŭ părintelui nostru de cătră binevoitorii, amicii și veneratorii lui.

Adêncŭ mișcatŭ de manifestațiunile de simpatiă și de iubire frățéscă, ce cu acésta tristă ocasiune, am fostŭ așa de fericitŭ a-le primì din tóte părțile dela mulțĭ bărbațĭ iluștri și de mine fórte stimațĭ, precum și dela unŭ numĕrŭ mare de prea demnĭ și respectațĭ soțĭ de luptă ai mei, nu potŭ decâtŭ mulțumindu-le din adêncului inimei, în numele meu și alŭ familiei nóstre, sĕ-i asigurŭ, că în vecĭ vomŭ păstrà în pepturile nóstre, ca cea mai scumpă suvenire, cuvintele dulcĭ de mângăiere și de încuragiare, ce ni le-au adresatŭ.

Pentru mine în deosebĭ aceste doveḍĭ de simpatiă și de iubire vorŭ fi, în bine și în rĕu, unŭ puternicŭ stimulŭ de a lucra necurmatŭ cu putere și mai încordată în brésda trasă de bĕtrânĭ și de a ține susŭ stégulŭ, pe care bĕtrânii l'au purtatŭ nepătatŭ prin tóte adversitățile timpurilorŭ, și a'lŭ apĕra cu bărbățiă și cu neînfrântŭ curagiu, până ce provedința ne va învrednicì pe noi toțĭ sĕ putemŭ reîntra cu elŭ în fortăréța drepturilorŭ nóstre politice-naționale!

Dr. Aurel Mureșianu.

Brașovŭ, 22 Octomvre 1887.

Ce ḍile amare a ajunsŭ sĕ petrécă Românulŭ sub regimulŭ tiszaistŭ, ne arată destulŭ de învederatŭ cele petrecute în adunarea generală de tómnă a comitatului Carașŭ-Severinŭ, ce s'a ținutŭ sĕptĕmâna trecutŭ în Lugoșiu.

In acéstă adunare înainte de tóte avea sĕ se facă instalarea noului comite supremŭ. Era, va sĕ ḍică, o solemnelă ocasiune, care întrunea de astădată pe representanții comitatului și cu dreptŭ se putea aștepta, ca nou numitulŭ comite sĕ fiă câtŭ se póte de prevenitorŭ și echitabilŭ față cu cei adunațĭ, căcĭ interesulŭ lui propriu cerea sĕ deștepte încredere prin purtarea sa în poporațiune.

Nu trebue sĕ uitămŭ, că comitatulŭ Carașŭ-Severinului este locuitŭ aprópe cu desĕvêrșire de Românĭ, așa că neromânii formézà acolo numai o mică fracțiune. Era dér unŭ postulatŭ alŭ prudenței și alŭ tactului celui mai elementarŭ, ca noulŭ comite sĕ arate celŭ puținŭ acuma la instalarea lui óre-care deferență față cu covêrșitórea maioritate a locuitorilorŭ comitatului.

Dér ca la tóte ocasiunile de feliulŭ acesta, au trebuitŭ și de astădată sĕ-șĭ dea în petecŭ guvernanții ungurĭ. Ei, cu ajutorulŭ aparatului de care dispunŭ, s'au străduitŭ sĕ facă și din instalarea de față a comitelui supremŭ, o sĕrbătóre de familiă. Și-au adunatŭ, — cum ḍicŭ confrații dela „Luminatorulŭ“ — de pretutindenĭ pe „impenații, îndolmații și înșinorații lorŭ“ și au înscenatŭ cu ei o pompă esclusivŭ ungurĕscă.

Era unŭ usŭ vechiu ca noii ocărmuitorĭ ai comitatului sĕ fiă bineventațĭ din partea representanțilorŭ românĭ și ungurĭ în limba lorŭ. Acum însĕ lucrurile au ajunsŭ acolo încâtŭ creaturele guvernului ungurescŭ nu mai vorŭ sĕ fiă nicĭ bineventate în limba română. Noulŭ fișpanŭ alŭ Carașŭ-Severinului, Iakabffy, a pututŭ sĕ asculte vorbirea de bineventare a protonotarului ungurŭ, dér n'a mai avutŭ pațientă sĕ asculte și vorbirea ce avea sĕ i se adreseze din sînulŭ representanțilorŭ românĭ, carĭ erau de față, și închise imediatŭ ședința, când aceștia se pregăteau a-i vorbì.

Ce ironiă a sorții! Românii cei urgisițĭ, maltratațĭ și respinșĭ de pretutindenĭ mai au inima de a se apropia de omulŭ guvernului împinându-șĭ cea mai mare moderațiune și acesta n'are nicĭ atâta inimă de a le da ascultare. Mare învĕțătură potŭ trage din acésta Românii din Carașiu-Severinŭ!

Și cumcă o vorŭ trage ne dovedesce pasulŭ ce l'a întreprinsŭ unulŭ din conducătorii lorŭ, d-lŭ Coriolan Brediceanu în ședința a doua a congregațiunii comitatense din Lugoșiu.

La începutulŭ ședinței adecă, d. Brediceanu a interpelatŭ pe noulŭ fișpanŭ, décă cu scirea lui *nu s'a cititŭ* actulŭ, prin care este numitŭ în postulŭ sĕu, *și în limba română*, cerêndŭ sĕ se repareze acéstă călcare de lege, căcĭ altfelŭ Românii *nu vorŭ lua actŭ de numirea lui* și nu vorŭ considera ca legală întroducerea lui în funcțiunea de comite supremŭ.

Totŭ atuncĭ a cerutŭ esplicărĭ d. Brediceanu dela noulŭ fișpanŭ de ce a închisŭ ședința primă, fără a'lŭ lăsa sĕ ajungă la cuvêntŭ. „Eu, ḍise d-sa, plătescŭ mare dare ca sĕ am dreptulŭ de a vorbi aci, dér d-lŭ comite supremŭ trage mare plată ca sĕ mĕ asculte!“

Fișpanulŭ Iakabffy a rĕspunsŭ, că ar fi trebuitŭ *„sĕ se céră“* și cetirea în românesce a actului de numire și că n'a mai pututŭ da cuvêntŭ d-lui Brediceanu în ședința primă, deórece o închisese deja!?

Este învederatŭ, că negândindu-se a satisface câtŭ de puținŭ și pe representanții românĭ, noulŭ fișpanŭ a începutŭ debutulŭ sĕu într'unŭ modŭ, care numai încredere nu póte însufla poporațiunei române a comitatului.

Va lucra însĕ fișpanulŭ cum îlŭ taiă capulŭ și va face ce-i dictéză cei dela Peșta. Este însĕ marea întrebare, că óre cum vorŭ lucra și ce vorŭ mai face în viitorŭ Românii din Carașŭ-Severinŭ în fața unorŭ asemenĭ aparițiunĭ, când nu se respectă nicĭ cele mai elementare cerințe ale bunei cuviințe în raporturile guvernanțilorŭ cu ei?

Orĭ pe ce parte amŭ întórce cestiunea totŭ numai la acelŭ resultatŭ vomŭ ajunge, că causa principală a acestorŭ triste și umilitóre aparițiunĭ este și rĕmâne neînțelegerea și lipsa de energiă, ce domnesce în sînulŭ Româniloru din Carașŭ-Severinŭ însușĭ. A sositŭ timpulŭ sĕ se trezéscă odată din apatiă și sĕ facă sĕ fiă respectațĭ de amicĭ ca și de adversarĭ!

Din Carașŭ-Severinŭ.

Étă vorbirea ce avea s'o rostéscă d-lŭ C. Brediceanu ca din partea Româniloru în ședința dela 25 Octomvre n. a adunărei comitatense, în care s'a instalatŭ noulŭ comite supremŭ:

Douĕ decenii au trecutŭ dela restabilirea constituțiunii în scumpa nóstră patriă, timpŭ scurtŭ în viéța unui statŭ, dér mănosŭ în esperiențe.

Pentru acéstă patriă comună și instituțiunile ei, nenumĕrate generațiunĭ ale poporului românŭ și-au jertfitŭ viéța și averea de multe orĭ în frunte, dér pururea alăturea cu popórele conlocuitóre. In fața inimicului, în flacăra periculului, suferința a făcutŭ zidŭ umerii cetățenilorŭ de diferită limbă, concordia li-a întăritŭ falanga și însuflețirea a sdrobitŭ capulŭ hidrei dușmane. Prin sângele vĕrsatŭ în lupta comună, prin fericirea stinsă pe altarulŭ patriei comune, prin neclătita apĕrare a căminului comunŭ și-au eluptatŭ strămoșii noștri demnulŭ nume de civĭ ai patriei.

Orcanulŭ a amuțitŭ, s'au trasŭ norii, orisonulŭ s'a limpeḍitŭ și sórele păcei cu raḍele libertății descinde peste câmpiile patriei adapate cu sânge de eroi. Fiă-care cetățénŭ consciu de meritulŭ sĕu pentru viéța milenară a patriei s'a bucuratŭ de căldura libertății și setosŭ a alergatŭ la limpedele isvorŭ alŭ egalei îndreptățirĭ. Ce desamăgire?

Cine fabrichéză prin legĭ norĭ artificioșĭ, încâtŭ raḍele libertății nu ajungŭ la fiecare poporŭ; cine paraliséză dreptulŭ liberei desvoltărĭ prin strimtorirea lui în forme nenaturale; cine face scutulŭ cetățenilorŭ problematicŭ; cine sparge încrederea, și cine dejosesce viéța publică la patrimoniulŭ unei rasse? E sistema greșită!

Sistema înaugurată cu restituirea constituțiunei și desvoltată progresivŭ. La anulŭ 1872 prin legea despre organisarea municipielorŭ principiulŭ representativŭ democraticŭ s'a paralisatŭ și într'unŭ cercŭ restrînsŭ alŭ autonomiei s'a creatŭ o fisionomiă a congregațiunilorŭ comitatense, care nu corespunde voinței poporului și nu representă adevĕratele interese ale poporului.

Neaplicarea legilorŭ sustătătóre séu aplicarea lorŭ inversă, abusiva ingerința întru oprirea liberei espresiunĭ a voinței cetățenilorŭ în viéța constituțională, suspiționarea ca pretecstŭ pentru mania d'a contopi naționalitățile — suntŭ totŭ atâția stâlpĭ frumosŭ decorațĭ, dér de jocŭ, ai sistemei actuale, carĭ n'au întăritŭ administrațiunea, dér au slăbitŭ mulțămirea generală, adevĕratulŭ isvorŭ alŭ iubirei de patriă. Resultatele acestei sisteme specialŭ în comitatulŭ nostru nu le póte sterge nime din istoria mai recentă.

1) Facețĭ comparațiune între corpulŭ oficianțilorŭ de înainte de 1872 și între celŭ după 1872 și trebue sĕ tăcemŭ, ca sĕ nu conturbămŭ acéstă ḍi solemnă.

2) Facețĭ comparațiune între renumele de rangulŭ primŭ în țéră a administrațiunei de înainte de 1872 și celeia după 1872, și faptele, descoperirile din era dela 1872 încócĭ, suntŭ pete vecĭnice ale administrațiunei din acestŭ comitatŭ.

3) Facețĭ comparațiune între comiții supremĭ din aceste douĕ ere: mulțămițĭ și distinșĭ s'au depărtatŭ comiții supremĭ din era înainte de 1872, éră dela 1872 trei comițĭ supremĭ specialĭ pentru acestŭ comitatŭ au domnitŭ și toțĭ trei au fostŭ silițĭ se părăséscă postulŭ plinĭ de desamăgire, luândŭ cu sine convingerea, că cu o maioritate congregațională lipsită de spiritulŭ poporului nu se póte face nicĭ unŭ serviciu nicĭ patriei nicĭ comitatului.

Alŭ 4-lea comite supremŭ în douĕ rêndurĭ a venitŭ din altŭ comitatŭ ca mentor — »sĕ măture«, cum singurŭ s'a esprimatŭ. Ce a voitŭ a demandatŭ și ce a demandatŭ s'a împlinitŭ orbișŭ și totușĭ și elŭ — neliniștitŭ — a închisŭ ochii, căcĭ sprijinulŭ maiorității fără simțŭ pentru adevĕrata voință a poporului — e forma fără esență.

Acéstă stare a vieții publice, în carea poporulŭ românŭ e avisatŭ la o rolă umilitóre lipsită chiar și de umbra egalei îndreptățirĭ, nu ne-a mulțămitŭ, nu ne mulțămesce și nicĭ când nu ne va mulțămi.

Nu cu jertfirea limbei și națiunei nóstre, nu cu abnegarea caracterului nostru naționalŭ, nu din grațiă, ci pe basa bunului nostru dreptŭ, probatŭ prin jertfe și sigilatŭ cu sânge, cu foculŭ neperitoriu alŭ consciinței nóstre naționale în inimă, cu fruntea încununată de demnitatea străbună, voimŭ sĕ fimŭ părtașĭ drepturilorŭ și libertății, sĕ fimŭ domnĭ în rêndŭ cu toțĭ cetățenii, carĭ au susținutŭ și susținŭ patria comună iubită.

Și décă în cadrulŭ acestei sisteme acestŭ sântŭ scopŭ alŭ nostru nu e realisabilŭ, și décă acésta sistemă nicĭ pentru promptitatea administrațiunei, nicĭ pentru remunerarea adevĕratului meritŭ, nicĭ pentru protegiarea talentelorŭ eminente, nicĭ pentru promovarea bunei înțelegerĭ nu s'a probatŭ, acésta sistema atuncĭ, lanțurile ei trebue rupte câtŭ mai curêndŭ.

In acestŭ momentŭ solemnŭ, în ḍiua introducerei Il. Tale în scaunulŭ comitetului supremŭ alŭ Comitatului Carașŭ-Severinŭ, între sgomotósele felicitărĭ, noi trezĭ și

îngrijiţĭ ne-amŭ ţinutŭ de săntă datorinţă a ne espune vederile asupra stărei vieţei publice şi precum ne'nfricaţĭ vomŭ apěra totd'auna convingerile nóstre, asemenea Vě asigurămŭ cumcă toţĭ paşii legalĭ şi lealĭ ai Il. Vóstre vorŭ fi primiţĭ din parte-ne cu recunoscinţă, totŭ actulŭ folositorŭ patriei, poporului şi comitatului din inimă curată îlŭ vomŭ sprijini, ca prin conlucrare comună acestŭ frumosŭ comitatŭ, cu poporŭ atâtŭ de bravŭ, sě ajungă o eră mai fericită, mai binecuvêntată. (Luminăt.)

Din afară.

Scirea fóiei polone „Gazeta Narodowa“ din Lemberg, despre o însemnată sporire a garnisónelorŭ ruse dealungulŭ graniţelorŭ prusiane, se confirmă din parte demnă de încredere în fóia oficiósă „Posener Tageblatt“ ca adevěrată.

Italia se pregătesce repede pentru espediţiunea plănuită **contra Abissiniei** şi nu e departe timpulŭ când corpulŭ de espediţiune va fi pe drumŭ către Abissinia. De altă parte Ras Alula, comandantulŭ trupelorŭ abissiniene, ameninţă tribulŭ Assaortinilorŭ, care e amicalŭ Italiei. Anglia se încércă sě'mpace pe Abissinia cu Italia şi în acestŭ scopŭ au şi plecatŭ la regele Negus primulŭ secretarŭ alŭ agenţiei englese din Cairo, cu maiorulŭ Beech şi cu căpitanulŭ Alimet-efendi.

Scirĭ din Panama spunŭ că fostulŭ vicepreşedinte Castinada a fostŭ proclamatŭ dictatorŭ alŭ **Guatemalei** şi, sprijinitŭ de cele dintâiu familii din ţéră, s'a pusŭ în fruntea **revoluţiunei** contra preşedintelui Barillas. Guvernulŭ a suprimatŭ revoluţiunea şi a prinsŭ pe capii ei, carĭ au şi fostŭ împuşcaţĭ împreună cu alte patru persóne.

SCIRILE ĐILEI.

Deputatulŭ ungurŭ *Desideriu Szilagyi* fiindŭ candidatŭ de deputatŭ la Pojunŭ, a ţinutŭ unŭ discursŭ programŭ înaintea alegětorilorŭ din acelŭ oraşŭ. Cu acéstă ocasiune fanaticulŭ Maghiarŭ Szilagyi a vorbitŭ în limba *germană,* fiindŭ că cu limba ungurésca n'avea ce căuta, despre convenţiunile comerciale, pe care Austro-Ungaria voiesce sě le încheiă cu Italia, România şi Germania; cu privire la România oratorulŭ ḑise că acésta nu voiesce sě facă concesiunĭ faţă cu inlesnirile făcute de Austro-Ungaria. Refusulŭ României oratorulŭ îlŭ esplică prin faptulŭ, că România se găsesce în ajunulŭ alegerilorŭ generale pentru parlamentŭ.

—x—

Marele măiestru alŭ marei logĭ simbolice din Ungaria, *Francisc Pulszky,* deschiḑêndŭ adunarea anuală a logei, a esprimatŭ părerea de rěu că logea nu póte întruni tóte elementele culte ale Ungariei. In specialŭ d. Pulszky a regretatŭ că Românii şi Slavii nu voescŭ sě între în societatea francmasonilorŭ. Nicĭ nu va vedé domnulŭ Pulszky Românĭ într'o societate, care sub masca umanităţei propagă maghiarisarea.

—x—

Aḑĭ s'a celebratŭ în biserica Sf. Neculae din Scheiu cununia D-lui *Matei Voileanu,* referentŭ scolarŭ alŭ archidiecesei Sibiiului, cu D şóra *Octavia Rusu.* — Felicitările nóstre călduróse!

—x—

Irlandezii dau uimitóre esemple de tenacitate în lupta *pentru libertate* cu asupritorii lorŭ englezĭ. Nicĭ měsurile cele straşnice, ce le-a luatŭ guvernulŭ eng'esŭ pentru ca sě-i îngenunche, nu suntŭ în stare a-i îmuia, din contră irlandezii suntŭ şi mai stăruitorĭ, şi mai neînfrânţĭ, femeile chiar nu voescŭ sě rěmână mai pe josŭ decâtŭ bărbaţii în lupta pentru drepturile lorŭ. O scenă demnă de admiratŭ s'a petrecutŭ ḑilele acestea la tribunalulŭ poliţienescŭ din Taghman în Irlanda. Douěḑecĭ de persóne fură duse înaintea tribunalului pentru că s'ar fi folositŭ de espresiunĭ ofensătóre faţă cu unŭ arêndaşŭ esploatatorŭ, ce arêndase o moşiă, de pe care fusese isgonitŭ unŭ altŭ arêndaşŭ totŭ esploatatorŭ, cum de regulă suntŭ arêndaşii în Irlanda, carĭ suntŭ mai toţĭ englezĭ. Şésespreḑece din ei fură achitaţĭ, ér patru, între carĭ unŭ têněrŭ şi o fétă de 14 anĭ, fură condamnaţĭ la câte 14 ḑile arestŭ. Considerândŭ tinereţea ei şi spre a o scuti de »ruşinea“ de a sta în temniţă — cum ḑicea judecătorulŭ — se declară acesta gata a o lăsa liberă pe garanţiă. Féta însě, care se chiamă Lawlor, se ridică în susŭ mândră şi declară cu voce tare şi clară, că nu numai nu e o ruşine, ci e *chiar onóre a merge în temniţă pentru ţéra ei Irlanda,* de aceea nu primesce garanţia. Aplause furtunóse şi nesfêrşite urmară după aceste cuvinte, ér advocatulŭ Mr. Leamy se adresă către fétă cu cuvintele: că ea e cea mai bună fétă în Irlanda întrégă şi face onóre ţěrii şi poporului ei.

—x—

Erĭ în 22 Octomvre după améḑĭ, nisce *rěufăcětorĭ au pusŭ focŭ* la casa măcelarului Orghidanŭ, din Ciocracŭ (în Braşovŭ). Mulţumită ajutorului repede ce s'a datŭ, foculŭ a fostŭ îndată stinsŭ. Alaltaerĭ s'a pusŭ focŭ la Andrei Lupanŭ în Strada Furcóei. Celŭ care a pusŭ focŭ a fostŭ věḑutŭ fugindŭ, dér din nenorocire n'a pututŭ fi prinsŭ. Foculŭ a fostŭ imediatŭ observatŭ şi repede stinsŭ.

—x—

Sesiunea de éstŭ anŭ a adunării generale a *universităţii săsescĭ* s'a deschisŭ aḑĭ în Sibiiu.

—x—

»Narodni Listy« anunţă, că e în perspectivă unŭ interesantŭ *procesŭ de pressă.* Membrii clubului cehŭ din Reichsrath intenţionéză, precum se ḑice, a improcesua pe conductorulŭ trenului, care i-a dusŭ la întórcere dela Viena la Praga, fiindŭ că elŭ la fiecare din multele staţiunĭ le striga în batjocură“ nemţesce: »Fertig“!“ în locŭ de cehesce. La acésta observă „Pester Lloyd«: „Se vede: celŭ păgubitŭ, sě nu se îngrijéscă de batjocură. Cu alte cuvinte, merită a fi batjocuritŭ acela, că a suferitŭ sě fiă scurtatŭ în drepturile sale politice, de limbă şi de naţionalitate. S'o ţiă minte Românii!

—x—

Se ḑice, că la primăvéră *corpulŭ flotilei române* va face o încercare de manevre.

—x—

In loculŭ batalionului din regim. 51 de infanteriă, transferatŭ din Cluşiu la *Abrudŭ,* a sositŭ batalionulŭ din regim. 62 de infanteriă, care a fostŭ până acum în Bosnia, şi va rěmânea în garnisónă la *Cluşiu* unŭ anŭ întregŭ.

—x—

Studenţii din Praga plănuiseră o *demonstraţiune* contra deputaţilorŭ cehĭ la întórcerea lorŭ din Viena, fiindŭ că totŭ au făcutŭ unele concesiunĭ guvernului din Viena în cestiunea scólelorŭ. Poliţia însě a împedecatŭ demonstraţiunea. Deputatulŭ cehŭ Zucker, care e profesorŭ de universitate, totŭ n'a scăpatŭ de demonstraţiune, fiindŭ primitŭ la cursŭ cu strigăte batjocuritóre.

Selagiu, Octomvre 1887.

Nu sufere îndoiélă, că bunăstarea spirituală şi materială forméză basa fericirei popórelorŭ. Fericirea e scopulŭ tuturorŭ nisuinţelorŭ; atingerea scopului însě e condiţionată dela împrejurărĭ şi dela mulţĭ factorĭ, precum: libertate, cultură, sciinţă, artă, comerţŭ, industriă etc.

Avêndŭ în vedere evenimentele şi mişcările mai principalĭ numai din acestŭ anŭ, fiecare Românŭ binesimţitorŭ, nepreocupatŭ şi consciu de împrejurările actualĭ trebue sě vină la convingerea, că numai desvoltarea puterilorŭ intelectualĭ, sporirea averei materialĭ şi unŭ viu interesŭ de causele nóstre naţionale ne póte asigura esistinţa şi unŭ locŭ mai demnŭ lângă conaţionalităţile din patria comună.

Românii, în considerarea recerinţelorŭ timpului şi a necesităţilorŭ némului lorŭ, au şi făcutŭ unŭ frumosŭ începutŭ pe terenulŭ culturalŭ şi economicŭ. Au înfiinţatŭ, deşi cam târḑiu, reuniunĭ de învěţământŭ şi institute de creditŭ în mai multe locurĭ, durere însě, că în pré puţine sě manifestă faţă de acelea acelŭ zelŭ desinteresatŭ, care le póte da unŭ avêntŭ mai mare spre progresare şi înflorire.

După părerea mea, formată din esperiinţa, indolinţa şi indiferentismulŭ naţionalŭ mai tare împiedecă mersulŭ trebilorŭ nostre naţionalŭ-culturalĭ, decâtŭ legile patriei cu §§-ii lorŭ elasticĭ şi echivocĭ; mai multŭ ne strică nouě vênarea intereselorŭ private şi mârşavulŭ egoismŭ alŭ unorŭ Românĭ, decâtŭ amendele şi încarcerările inscenate cu scopŭ de a ne intimida în pretinderea şi eserciarea drepturilorŭ nóstre politice.

Aerulŭ coruptŭ alŭ temniţei din Satmarŭ, batjocura suferită din chiar seninŭ, apoi procedura fără esemplu a justiţiei maghiare în vecĭ, nu va astupa gura Dr.-ului Lucacin şi a confraţilorŭ sěi, ca sě nu pretindă încă cu mai resolută insistinţă, firesce între limitele legei, respectarea drepturilorŭ publice ale naţiunei sale; brênele celea vinete confiscate la Bistriţa — de nu s'a napoiatŭ — potŭ ocupa unŭ locŭ demnŭ ca nisce insemne ale portului naţionalŭ românŭ în museulŭ regnicolarŭ maghiarŭ din Cluşiu, fiindŭ că Româncele nóstre vorŭ ţese altele mai frumóse şi mai late în loculŭ lorŭ.

Repetŭ, că cu intimidărĭ şi încarcerărĭ nu-şĭ vorŭ ajunge scopulŭ puternicii ḑilei; cu multŭ suntemŭ mai numeroşĭ, decâtŭ sě încăpemŭ în carcerile lorŭ, îndesuite cu defraudenţĭ de banĭ erarialĭ şi falsificatorĭ de documente publice. Insişĭ Maghiarii prevědŭ acésta, pentru aceea au şi înfiinţatŭ în ţéră până acumŭ vr'o 35 de cultur-egylet-urĭ, carĭ dispun, deşi mai mult pe hârtiă, de unŭ capitalŭ de peste 200 miĭ florinĭ. In ḑilele trecute s'a ţinutŭ în Pesta sub presidiulŭ contelui Ludovicŭ Tisza congresulŭ cultur-egylet-urilorŭ. In acelŭ congresŭ grofulŭ Stefanŭ Károlyi 'ţĭ spune verde, că scopulŭ principalŭ alŭ reuniunilorŭ lorŭ culturale e propagarea limbei statului şi unitatea politică şi culturală a Ungariei; pentru ajungerea acestui scopŭ propune introducerea prin lege a unui *adausŭ de contribuţiune culturală* — Cultursteuer-zuschlag; provócă la contribuirĭ benevole pe micŭ şi mare, că numai aşa se va realisa profeţia lui Szechenyi: „Ungaria n'a fostŭ, dér va fi.“ Vorbirea lui Karolyi şi află resunetŭ încă în congresŭ, deórece unŭ membru congresualŭ Iosifŭ Şandorŭ, vrênd sě trécă de celŭ mai patentatŭ în patriotismŭ, îşĭ trage inelulŭ de pe degetŭ, îşĭ scóte orologiulŭ din busunarŭ şi le depune pe mésa presidială ca pe altarulŭ naţiunei.

Procedura înfocatului Maghiarŭ, pe lângă partea sa comică, póte fi pentru noi Românii şi instructivă.

In faţa acestorŭ aparinţe, e timpulŭ supremŭ, fraţi Românĭ! sě ne consolidămŭ şi altcum sě ne sufulcămŭ, décă voimŭ sě trăimŭ ca Românĭ pe viitorŭ în dulcea nóstră patriă. Lĭ-a căḑutŭ greu mai în véră unorŭ Românĭ, carĭ călcândŭ în picióre decisiunile luate în Sibiiu faţă de alegerile dietalĭ, nu numai au votatŭ pe lângă

FOILETONŬ.

Dascălulŭ poporalŭ modernŭ.

(După M. Moser.)

Décă esistă ómenĭ, carĭ se numescŭ cosmopoliţĭ şi carĭ prin urmare suntŭ acasă »pretutindenea« şi „nicăirĭ« — aşa suntŭ şi ómenĭ de aceia, carĭ trebue sě fiă umblaţĭ în atâtea ramurĭ ale sciinţei, încâtŭ cu dreptulŭ se potŭ numii jidovii rětăcitorĭ ai sciinţei. Acestora aparţinŭ şi dascălii.

Dascălulŭ are sě créscă din copii, în privinţa spirituală nedesvoltaţĭ încă, ómenĭ, carĭ sě scie cugeta şi lucra independentŭ; astfelŭ dascalulŭ în prima liniă e *educatorulŭ tinerimei,* şi la rêndu'i trebue sě pună principalulŭ pondŭ pe desvoltarea spirituală a aceleia, adecă trebue sě fiă *psichologŭ.*

Cu crescerea merge paralelŭ instruirea, carea se ramifică în mai multe specialităţĭ, de unde apoi dascălulŭ se face unŭ cameleonŭ, a cărui colóre propriă nu o mai poţĭ distinge.

Elŭ trebue ca pe fiitorulŭ cetăţênŭ, care până aci 'şĭ-a fostŭ lărgitŭ plumânile acasă séu pe stradă, esercitândŭ plinŭ de speranţă musica viitorului — sě-lŭ aducă acolo, ca sě producă tonurĭ regulate şi astfelŭ formarea estetică sě ţină pasŭ cu desvoltarea lui fisică şi spirituală: elŭ e aşadéră *dascălŭ de cantŭ.*

Elŭ are sě-lŭ desveţe de obiceiulŭ de a împodobi uşile şi păreţii cu caricaturile fantasiei sale copilărescĭ şi sě-lŭ aducă prin arta desemnului la cunoscinţa, că scaunulŭ n'are tóte piciórele, nicĭ căruţa tóte patru rótele de o lature: Elŭ e prin urmare *dascălŭ de desemnŭ,*

Elŭ are sě aducă iregularitatea mişcării piciórelorŭ lui la o organisaţiune aměsurată tactului, şi sě-i indigeteze întrebuinţarea braţelorŭ şi a mânilorŭ, ca auḑindŭ comanda „Drepţĭ!« sě nu i ajungă o mână în pěrulŭ vecinului, ér' din cealaltă sě facă pumnŭ, cu care sě fiă gata a da în celălaltŭ vecinŭ, ci sě înveţe comanda, după care va trebui sě mérgă mai târḑiu contra inimicului; adecă elŭ e şi *dascălŭ de gimnastică*

Măestrulŭ nostru Diesterweg ḑice: »Fiăcare dascălŭ poporalŭ e unŭ scrutătorŭ alŭ naturei. Elŭ scrutéză situaţiunea locuinţei sale, calitatea naturală a pămêntului şi cea produsă prin cultură; scrutéză viéţa animalelorŭ, ce-lŭ încungiură; observă timpulŭ, şi apariţiunile sórelui, lunei şi a stelelorŭ, va sě ḑică dascălulŭ trebue sě fiă: *geografŭ, botanicŭ, geologŭ, zoologŭ, metereologŭ şi astronomŭ«.*

Cerinţele timpului de astăḑĭ suntŭ însě şi mai marĭ. Décă şcóla e prea scundă, prea mică séu prea întunecósă, orĭ are tóte aceste defecte deodată; décă băncile nu suntŭ corěspunḑětóre, de unde apoi băiaţii potŭ căpěta bóle, séu bólele avute deja le potŭ agrava: atuncĭ dascălulŭ are sě paraliseze urmările rele, are sě'şĭ păḑéscă discipulii de bóle şi chiarŭ sě se încerce a le vindeca pe cele esistente; va sě ḑică elŭ are sě fiă şi *medicŭ.*

In planurile nóstre de învěţământŭ stă şi economia rurală. Sě înţelege, că şi acésta are sě o propună dascălulŭ, căcĭ şi dealtmintrelea totŭ e economŭ, de vreme ce principalulŭ sěu venitŭ îlŭ are din pămêntulŭ ce i s'a datŭ ca sě foloséscă usufructulŭ. Elŭ e aşadéră şi *economŭ.* Cu economia e împreunată şi cultivarea pomilorŭ, prin urmare e şi *grădinarŭ,* ba în cele mai multe casurĭ şi *cultivătorŭ de vermĭ de mătase.*

Cu oficiulŭ de dascălŭ este împreunatŭ de comunŭ şi cela alŭ *cantorului.* Trebue aşadéră ca dascalulŭ sě fiă înḑestratŭ şi cu plumânĭ bune, ca sě cânte poporenilorŭ pe placŭ. Şése ḑile sě lucri şi nicĭ în a şéptea sě n'aibĭ odihnă.

Dér la ce sě mai continuămŭ ontologia acésta. Décă cineva ar corěspunde tuturor pretensiunilor de până aci şi celorŭ, ce li se vorŭ face de aci încolo, atuncĭ acela de sigurŭ ar fi idealulŭ unui dascălŭ, ar fi în adevěrŭ unŭ *lexiconŭ de conversaţiune, care umblă.*

Până aci articlulŭ d lui Moser. Noi mai adaugemŭ, că dascălulŭ românŭ are sě fiă şi *diplomatŭ,* carele sě scie ţiné echilibru întrě susceptibilităţile preotului şi ale notarului şi sě scie împăca şi poporulŭ. Mai pre susŭ de tóte însě are sě fiă dascălulŭ românŭ unŭ *Tanner*).*

Aug. O. Paulŭ.

---

*) Medicŭ americanŭ, care a răbdatŭ de fóme 40 de ḑile.

candidaţĭ streinĭ, dér pe aceea i-au purtatŭ pe umerĭ — a la protop. G. — li-a cădutŭ greu ḑicŭ, că ḑiaristica română i-a tractatŭ, precum au meritatŭ. Pentru liniştirea conscienţei vătĕmate atuncĭ, cetéscă acum acei Românĭ slabĭ de ângerŭ epistola fişpanului Tallian din com. Somogy, şi convingă-se odată, ce săntă causă au apĕratŭ! Ex uno disce omnes.

Când acei Românĭ, debrăcaţĭ de simţulŭ naţionalŭ şi orbiţĭ de interesŭ privatŭ, vorŭ fi consideraţĭ de mădulare mórte ale corpului naţionalŭ românŭ, *încă n'a peritŭ Românulŭ*, décă membrii sănĕtoşĭ îşĭ vorŭ face datorinţele sale faţă de interesele vitalĭ ale naţiunei cu conscienţiositate şi cu abnegaţiune. E dreptŭ, că suntemŭ săracĭ, dér din causa sĕrăciei totuşĭ ar puté fi numĕrulŭ membrilorŭ ordinarĭ ai Associaţiunei transilvane de trei orĭ mai mare; din causa sĕrăciei la o adunare gen. de despărţĕmêntŭ cercetată ca cea din Buciumĭ — Sĕlagiu — s'ar puté încassa pentru Associaţiune mai multŭ, ca 15 fl. v. a. despre carĭ face amintire direcţiunea desp. XI în adresa sa cĕtră comitetulŭ centralŭ, décă maioritatea participanţilorŭ la adunărĭ ar avé în vedere scopulŭ acelora, ér nu petrecerea de jocŭ împreunată cu acelea. Doi inşĭ au descrisŭ pentru publiculŭ cetitorŭ adunarea gen. de ĕstimpŭ din Buciumĭ, amêndoi au uitatŭ sĕ numéscă resultatulŭ materialŭ alŭ balului şi alŭ obiectelorŭ sorţite. Banulŭ trebue numĕratŭ şi celŭ comunŭ publicatŭ, esceptiune face fondulŭ viduo-orfanalŭ gherlanŭ. *e. u.*

Năsĕudŭ, Octomvre 1887.

(Fine).

Şedinţa a IV s'a ţinutŭ Marţĭ la 27/9. Inceputulŭ a fostŭ la $8\frac{1}{2}$ óre în clasa I, unde învĕţătorulŭ Mihăescu a tratatŭ „scaunulŭ". Dela $9\frac{1}{2}$ óre s'a ţinutŭ în clasa II, unde învĕţătorulŭ Petru Neamţu din Romuli a tratatŭ din socotélă numĕrulŭ 24.

Ambele tratate au fostŭ în genere satisfăcĕtóre, cu deosebire cestŭ din urmă.

După acestea au urmatŭ criticele relative la acestea tractărĭ, apoi Raportulŭ Comisiunei asupra operatelorŭ practice. Apoi s'au cetitŭ operatele: Importanţa curăţeniei în educaţiunea şi crescerea scolarilorŭ de Vasiliu Tofanŭ înv. în Maierŭ şi „Despre remuneraţiunĭ şi pedepse", de Demianŭ Nechiti, inv. în Ilva mică, ambele teme fórte bune.

După aceea s'a alesŭ o comisiune de şépte inşĭ, carĭ sĕ studieze tema „Pedepse şi remuneraţiunĭ", şi în şedinţa de a doua ḑi sĕ-şĭ dea raportulŭ relativŭ. După aceea vice-preşedintele dă cetire unei scrisorĭ a inspectorului scolasticŭ din Bistriţa relativă la fundaţiunea şi portretulŭ lui Gönczi, au şi subscris'o mulţĭ învĕţătorĭ, de unde a resultatŭ suma de preste 25 fl., după cum ḑice „Kolozsvár«.*)

Şedinţa a V-a s'a începutŭ totŭ în ḑiua acésta la 3 óre. Aci vorbi profesorulŭ gimnasialŭ, d-lŭ Gregore Pletosŭ, despre cantŭ, metodulŭ cantului şi istoriculŭ cântărilorŭ bisericescĭ. O prelegere fórte interesantă, în care arată însĕmnătatea fiecărei rugăciunĭ şi cântărĭ ce obvinŭ la liturghie. Apoi arată cum ar trebui cântate rĕspunsurile la liturghiă, cum unele cântărĭ până la Hierovicŭ. Cântarea acésta o esplică cum celorŭ mai mulţĭ învĕţătorĭ nu li s'a fostŭ esplicatŭ nicĭ când.

Şedinţa a VI, la 28/9, dela 7—8 óre a. m. Profesorulŭ Pletosŭ propuse cântările dela liturghiă şi în deosebĭ: Mărire Tatălui şi rĕspunsurile; dela 8—9 propuse Iuliu Popŭ poesia: „Sunt feciorŭ sdravĕnŭ", dela 9—10 Jarda vorbi despre defectele învĕţătorului, carĭ adecă se observă la unii învĕţătorĭ. Aci fù vorba despre multe de tóte, căcĭ vorba vorbă scóte, unde suntŭ mulţĭ adunaţĭ ideile se schimbă. Intre altele fù vorba şi despre calitatea legendarelorŭ ce le posedemŭ. Unŭ membru întrebă: óre n'ar fi bine sĕ se facă unŭ legendarŭ generalŭ, care adecă sĕ fiă astfelŭ compusŭ, încâtŭ sĕ suplinéscă manualele celea multe, cu deosebire la scólele conduse numai de unulŭ séu de doi învĕţătorĭ?

Intregŭ corpulŭ Reuniunei a recunoscutŭ, că o astfelŭ de carte ar fi fórte de lipsă, ba a şi rugatŭ pe Presidiu sĕ binevoiéscă a primi insinuările acelorŭ domnĭ membri, carĭ arŭ fi aplicaţĭ a conlucra la acelŭ opŭ. Nu sciu decă s'a insinuatŭ cineva orĭ ba, propunĕtorului însĕ s'a esprimatŭ, parte în cercurĭ mai largĭ, parte mai înguste, ba şi atuncĭ publice, cu elŭ nu fuge de muncă numai colegĭ de şi ar mai afla.

Vomŭ vedé ce va aduce viitorulŭ; ar fi însĕ daună décă şi acéstă propunere ar remâné dreptŭ materialŭ pentru trotoarulŭ cătră infernŭ, căcĭ scrisŭ este: calea până la iadŭ e pardosită numai cu principii bune — carĭ nu s'au realisatŭ.

Şedinţa a VII-a, la 28 Septemvre după prânḑŭ. Dela $2-2\frac{1}{2}$ óre a propusŭ Iuliu Popŭ cantulŭ. Dela $2\frac{1}{2}-3$ tractatŭ practicŭ de învĕţătorulŭ Dionisiu Istrate din Borgo-Mureşenĭ: „Lupulŭ în dógă de mórte". Putea fi multŭ mai bunŭ acestŭ tractŭ. Dela 3—6 óre séra d-lŭ Pletosŭ propuse cantulŭ.

*) N'avemŭ noi destule nevoi? Sĕ mai contribuimŭ acum şi pentru fundaţiunile şi portretele ungurescĭ? Ore Ungurii arŭ fi datŭ pentru Românĭ într'unŭ casŭ analogŭ? — Red.

Şedinţa VIII, în 29 Septemvre dela 7—9 a. m. propuse Pletosŭ cântările bisericescĭ; dela 9—12 Iuliu Popŭ cântările naţionale. Dela 3—5 p. m. totŭ cantulŭ prin ambii profesorĭ: Pletosŭ şi Iuliu Popŭ.

Şedinţa IX, la 30 Sept. dela 8—9 în classa a IV-a normală a tractatŭ învĕţătorulŭ Hangea din Măgură „*Atributulŭ*" şi încă fórte bine. — După prânḑŭ dela 2—5 óre se ţinură probe de cântărĭ.

La 1 Octomvre se mai ţinură înainte de prânḑŭ probe din cantŭ, ér după prânḑŭ ultimele probe totŭ din cantŭ, ér séra ne adunarămŭ la hotelŭ „Griviţa", unde lângă unŭ păharŭ de vinŭ ne luarămŭ adio, şi la 2 Octomvre ne depărtarămŭ fie-care la ale nóstre, ducêndŭ dela conferinţe suvenirĭ plăcute, ér din libraria „Concordia" lucrurile, de carĭ avemŭ lipsă peste anulŭ întregŭ, atâtŭ pentru noi câtŭ şi pentru elevĭ.

Unŭ lucru însĕ a fostŭ bătĕtorŭ la ochĭ: învĕţătorii dela scólele comunale din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului, adecă dela acelea scóle, carĭ s'au făcutŭ în comunele românescĭ, pe banĭ comunalĭ, şi recviraţĭ de inspectorulŭ reg. din fii de Românŭ, ce'ŭ puţinŭ aşa se ḑice, din aceştĭ învĕţătorĭ singurŭ Finegariu din Salva a luatŭ parte la şedinţele reuniunei Mariana. Şi suntŭ aḑĭ multişóre scóle comunale, unele numai pe hârtiă, cum suntŭ celea din Nepos şi Maierŭ, ér altele şi în realitate, precum cea din Salva, condusă de zelosulŭ învĕţătorŭ Finegariu, cea din Măgura, condusă de fabricantulŭ de bastóne George Popŭ, cea din Ilva mică (fără elevĭ) condusă de Traianŭ Moldovanŭ, fratele profesorului dela universitatea clujană Moldovanŭ Gergely, cea din Ilva mare, condusă de Vasiliŭ Baciu (fără elevĭ), şi cea din Telciu, condusă de Tóder Pupĕză. Din toţĭ aceştia numai Finegariu din Salva a aflatŭ de bine a lua parte la şedinţele reuniunei nóstre.

E dreptŭ că cei mai mulţĭ din ei nicĭ că au lipsă de reuniunea nóstră, deórece nu se ocupă cu prelegerile, deórece n'au cui prelege, că ómenii nu vorŭ a'şĭ da băieţii la scólele conduse de dênşii, şi bine şi facŭ.

Credŭ că nu lucru fără interesŭ va fi de voiu aminti puţinŭ şi despre portulŭ învĕţătorilorŭ noştri. Acesta variază fórte, după starea materială şi după gustŭ.

De bună sémă că fiindŭ noi învĕţătorii tare modestŭ salarisaţĭ, ba unii din noi fiindŭ în neplăcuta posiţiă de a ne căpĕta lefile tare neregulatŭ, cum suntŭ mai toţĭ învĕţătorii dela scólele confesionale din fostele comitate ale nobililorŭ, învĕţătorii fiilorŭ foştilorŭ iobagĭ, din acestea cause nu ne putemŭ întinde la vestminte fine şi bine croite. Unii pórtă vestminte destulŭ de sĕrăcuţe şi rĕu croite, încâtŭ stau pe ei ca pe gardŭ; alţii apoi pórtă vestminte din materii lucrate în familiă; ér cei mai puţinĭ suntŭ aceia, carĭ pórtă nisce vestminte, carĭ sĕ dea celui ce le pórtă o înfăţişare demnă. Dér póte omulŭ vedé la unii vestminte de materii lucrate în familiă, dér lucrate atâtŭ de bine şi croite atâtŭ de simetricŭ, încâtŭ ţĭ-e mai mare dragulŭ a privi la celŭ ce le pórtă. D. e. înv. din Zagra, d-lŭ Manŭ, se presentă la şedinţele reuniunei Mariana într'unŭ căputŭ (spenţelŭ, mânecarŭ, zăbunŭ, tunică) de pănură lucratŭ de soţia d-sale şi croitŭ de unŭ croitorŭ de profesiune. Căputulŭ acesta-lŭ póte purta orĭ-ce procatĕrŭ (advocatŭ), orĭ protopopŭ fără sfială şi cu fală. Pănura lui spune lămuritŭ că ţesătórea scie sĕ lucre lâna omenesce, ér croitura căputului ne arată bunulŭ gustŭ alŭ celui ce-lŭ pórtă. Unŭ astfelŭ de căputŭ aşŭ preferi mai bucurosŭ decâtŭ celea sdrenţe ce le cumpĕrămŭ pe banĭ scumpĭ şi ţinŭ numai câte o iarnă multŭ douĕ.

De doritŭ ar fi ca toţĭ învĕţătorii sĕ aibă baremĭ când se presintă în societăţĭ câte unŭ rêndŭ de vestminte mai bune, mai simetricŭ croite, că precum paserea se cunósce parte de pe cântŭ, parte de pe pene, aşa şi omulŭ, de unde a eşitŭ proverbiulŭ: orĭ vorbesce cum ţĭ-e portulŭ, orĭ te pórtă cum ţĭ-e vorba!

Şedinţa generală a reuniunei „Mariana" pro 1888 se va ţiné în comuna Sân-georgiu, la dorinţa colegilorŭ, de acolo, cu deosebire a d-lui directorŭ Mihaiu Domide, şi adecă în sĕrbătorile Rusaliilorŭ.

La revedere acolo! *I. P. R.*

O vênătóre de urşĭ.

Din pădurea Arpaşului inferiorŭ, Octomvre 25.

In 9 Octomvre s'a începutŭ o vênătóre contra urşilorŭ la Avrigŭ şi s'a continuatŭ prin tóte pădurile, până în pădurea Ucei inferióre, unde în 25 Octomvre s'a terminatŭ cu resultatulŭ că au fostŭ împuşcaţĭ 12 urşĭ.

In pădurea Avrigului a împuşcatŭ în 9 Octomvre d-lŭ Dr.Stauch 3 urşĭ, dintre care 2 au cădutŭ morţĭ, ér alŭ treilea numai a doua ḑi l'au aflatŭ mortŭ. In 10 a împuşcatŭ d. grofŭ Schweinitz o ursóică în pădurea memorată. In 12 notarulŭ Valerianŭ Oprişŭ în pădurea Ucei superióre unŭ ursŭ de 3 anĭ. In 13 a împuşcatŭ d. locotenentŭ Andreiu Berger unŭ ursŭ şi d-lŭ pro-pretore Meţianŭ Aldulia o ursóică de 5—6 anĭ în pădurea Arpaşului inferiorŭ. In 15 sublocotenentulŭ premiatŭ din Germania von Hugo unŭ altŭ ursŭ totŭ în pădurea Arpaşului inferiorŭ şi unŭ grofŭ unulŭ în pădurea Ucei superióre. In 16 la 4 óre ante m. locotenentulŭ Berger a împuşcatŭ unulŭ de o mărime uriaşă şi de o greutate nespusă, căcĭ 16 ómenĭ nu au fostŭ în stare a-lŭ ridica. In 21 vênătorulŭ Clonţia unŭ puiandru de unŭ anŭ în pădurea Ucei inferióre. In 22 unŭ altŭ vênătorŭ la 'nsăratŭ a mai puşcatŭ unulŭ. A mai împuşcatŭ şi altŭ vênătorŭ 2 vulpĭ. Lupĭ nu au eşitŭ nicĭ unulŭ. Pe la începutulŭ vênatului a fostŭ timpulŭ ploiosŭ şi rece, căcĭ de era mai bine sĕ puteau împuşca mai mulţĭ.

Unŭ participante.

Invitare. Comitetulŭ parochialŭ gr.-orientalŭ din Arpatacŭ, protopresbiteratulŭ Treiscaunelorŭ, are onóre a învita pe toţĭ onor. domnĭ binefăcĕtorĭ şi voitorĭ de a participa la *Actulŭ sânţirei bisericei celei nouĕ* cu hramulŭ st. mucenicŭ Dimitrie, ce se va sĕvârşi la 26 Octomvre (7 Noemvre) a. c., precum şi la banchetulŭ, ce va urma la 1 óră p. m. în sala edificiului şcolarŭ. Preţulŭ unei couverte este 1 fl. 30 cr.

Arpătacŭ, 21 Octomvre 1887.

Cu profundŭ respectŭ:

Dionisiu Nistorŭ, parochŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 3 Noemvre. — Reichstagulŭ e convocatŭ pe ḑiua de 24 Noemvre.

Starea sănĕtăţii împĕratului s'a îmbunĕtăţitŭ în modŭ însemnatŭ.

HAMBURG, 3 Noemvre. — Circulŭ Renz a arsŭ totalŭ.

DIVERSE.

Unŭ curiosŭ episodŭ din viéţa literară în Germania, despre care ni se telegrafiase: Doi autorĭ dramaticĭ, celebrulŭ scriitorŭ Paulŭ Heysse şi contele Schack, făceau parte din societatea ordinului Maximilian, instituţiă fundată de regele Maximilian alŭ Bavariei, în interesulŭ literilorŭ şi alŭ artelorŭ, în urma unei modificărĭ făcute statutelorŭ ordinului, ei credură de datoria lorŭ de a'şĭ da demisiunea lorŭ din posiţiunea onorifică de membri ai societăţii. Ca consecinţă, baronulŭ de Perfall, intendentulŭ teatrelorŭ regale ale Bavariei, le scrise că convenienţe înalte ilŭ obligau de a amâna representarea ultimelorŭ lorŭ piese, primite la teatrulŭ regalŭ din München. Cei doi autorĭ primiră cu fórte rea disposiţiă acéstă comunicare, şi rĕspunseră prin interḑicerea absolută de a se mai representa vreodată lucrările lorŭ, atâtŭ cele din urmă câtŭ şi cele dinainte la teatrulŭ din capitala Bavariei şi încheiară scrisórea lorŭ ast-felŭ: „Décă autorii au necesitate de teatre, teatrele au necesitate de piese; celŭ din München nu va avé pe ale nóstre". Incidentulŭ a făcutŭ multŭ sgomotŭ la München şi în tótă Germania. Elŭ fù aplanatŭ după puţinŭ timpŭ, mulţămită intervenirei principelui regentŭ alŭ Bavariei, care în acordŭ cu sentimentulŭ publicŭ, a datŭ dreptate celorŭ doi autorĭ, intimândŭ baronului Perfall, la care apreciéză mai presusŭ de orĭ-ce lealitatea cea mai deplină, ordinulŭ de a relua repetiţiunile operilorŭ d-lorŭ Paulŭ Heysse şi comitele Schack. Piesa lui Paulŭ Heyse „Inţelepciunea lui Solomonŭ" va fi jucată la Frankfort înainte de München. Prima representaţiune s'a datŭ acum câteva ḑile la teatrulŭ din Lipsca, cu unŭ succesŭ imensŭ şi cu o atâtŭ de mare dărnicie de ovaţiunĭ şi rechemărĭ, că s'ar fi pututŭ crede a fi mai multŭ în Italia decâtŭ în Germania.

Curăţitulŭ vaselorŭ — Intre mijlócele de întrebuinţatŭ pentru a se scóte gustulŭ rĕu din vase góle, următorulŭ dă cele mai bune resultate: După ce se pregătescŭ buţile, antalele, buriaşele, ḑăcătorile, pentru a se umplé cu vinŭ, se tórnă în ele apă caldă, care a fiertŭ cu frunḑe de persicŭ. Se astupă bine la vrane şi după câtva timpŭ se scurgŭ şi printr'acéstă opărélă se scóte gustulŭ rĕu din vase. Décă încă vasele suntŭ oţetite, séu mucegăite, după ce se spălŭ şi se răḑuescŭ bine, apoi se clătescŭ şi se afumă cu fitile anumite de puciósă, se opărescŭ ér' din nou şi frecŭ cu cenuşă; apoi se spălŭ din nou şi se scurgŭ bine. Pentru mai multă siguranţă se póte a se turna în vasŭ odată cu cele 2 cofe cu apă caldă şi o oca de carbonatŭ de sodă şi după ce s'a rostogolitŭ bine vasulŭ cu acéstă opărélă se scurge şi se clătesce vasulŭ cu apă rece. Acea sare albă ce se cumpĕră dela spiţerii cu 1 leu 50 b. kilogramulŭ, numită carbonatŭ de sodă, nĭ-a datŭ resultatele cele mai bune la opărirea vaselorŭ nouĕ neîntrebuinţate încă: Opărela ese din vase galbenă de totŭ; ceea ce pentru orĭ-cine e o probă că s'a scosŭ din dógele de ştejarŭ multŭ taninŭ şi materii ce se topescŭ în acea leşie şi care de n'ar fi scóse din dóge, pe câtŭ e cu putinţă, ar strica şi faţa şi gustulŭ vinului.

(„Gazeta Sătenului«.)

* * *

Cununiă. D-lŭ *Ionŭ Rebrénu*, absolutŭ de facultatea teologică în Bpesta, îşĭ va serba cununia sa cu d-şóra *Emilia Mureşianu* Duminecă în 20 Noemvre la órele 3 p. m. în biserica greco-cat. din Sesarmu. — Intr'unŭ césŭ bunŭ!

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 31 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 80
Rentă de hârtiă 5%	86.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 72
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50
Bonurĭ rurale ungare	1(3.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 25
Bonurĭ croato-slavone	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 80
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 —
Renta de hârtiă austriacă	89 35
Renta de arg. austr.	82.60
Renta de aurŭ austr.	111 50
Losurile din 1860	135.25
Acţiunile băncei austro-ungare	887 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 imp. germ.	61.40
Londra 10 Livres sterlinge	125.50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 19 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	93½	9.½
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	91¾	92¼
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87½	88½
Banca naţională a Românieĭ 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 1 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.63	Vênd.	8.66
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.89	»	9 93
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.26
Imperialĭ	»	10.21	»	10.25
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » « „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Peşta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după améḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Peşta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de améḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după améḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după améḑĭ.
b) „ „ „ *Ziziнŭ*: 4 óre după améḑĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre diminéţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da améḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.